

CYFRYZACJA SZKÓŁ 2012-2016

Najwyższa Izba Kontroli

Warszawa, wrzesień 2017 r.

02 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

Wniosek Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP z 23 kwietnia 2015 r.

- przeprowadzenie kontroli w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Ośrodku Rozwoju Edukacji
- zbadanie prawidłowości realizacji projektu „E-podręczniki do kształcenia ogólnego”

03 Co kontrolowaliśmy?

Cel główny kontroli:

- czy program cyfryzacji szkół przyniósł spodziewane rezultaty i przyczynił się do upowszechnienia nowych technologii w procesie nauczania?

Cele szczegółowe kontroli:

- czy Minister właściwie zaplanował i nadzorował działania związane z przygotowaniem elektronicznych zasobów edukacyjnych dla szkół?
- czy realizacja projektu „E-podręczniki do kształcenia ogólnego” przebiegała zgodnie z założeniami i przyniosła zakładane efekty?
- czy szkołom i nauczycielom zapewniono dostęp do zweryfikowanych jakościowo cyfrowych zasobów edukacyjnych?
- czy szkoły posiadają wyposażenie do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu?
- czy szkoły wykorzystują posiadane wyposażenie, w tym cyfrowe zasoby edukacyjne, w procesie dydaktycznym?

04 Kogo kontrolowaliśmy?

- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie
- 30 szkół/zespołów szkół samorządowych
- badanie kwestionariuszowe - 489 szkół/zespołów szkół samorządowych

05 Stwierdzony stan – efekty „Cyfrowej szkoły”

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie ustaleń kontroli.

06 Stwierdzony stan – efekty „Cyfrowej szkoły”

W ramach programu „Cyfrowa szkoła” i czterech dodatkowych projektów:

- doposażono w sprzęt komputerowy 423 szkoły uczestniczące w programie „Cyfrowa szkoła”
- zmodernizowano internetowy portal wiedzy dla nauczycieli „Scholaris”, na którym udostępniono 24,9 tys. e-zasobów
- przygotowano internetową platformę szkoleniową do prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli

07 Stwierdzony stan – „E-podręczniki”

- Projekt „E-podręczniki” zrealizowano zgodnie z założeniami, uzyskując zakładane efekty rzeczowe.
- Pierwotny okresu realizacji projektu (od 1 listopada 2012 r. do 30 czerwca 2015 r.) został wydłużony do 19 grudnia 2015 r.).
- Możliwość włączenia powstałych w projekcie podręczników do szkolnych zestawów podręczników – od roku szkolnego 2016/2017.
- W roku szkolnym 2016/2017 podręczniki powstałe w projekcie stosował tylko 1% szkół objętych badaniem kwestionariuszowym.

08 Stwierdzony stan – portal „Scholaris”

- Zmodernizowano portal wiedzy dla nauczycieli „Scholaris” funkcjonujący od 2004 r.
- Na portalu „Scholaris” udostępniono e-zasoby odpowiadające 75% treści obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego.
- Portal „Scholaris” wyposażono w narzędzie umożliwiające użytkownikom tworzenie z jego zasobów gotowych lekcji.
- Przygotowane narzędzie do prowadzenia elektronicznego dziennika szkolnego na portalu „Scholaris” nie zostało udostępnione szkołom.

09 Stwierdzony stan – TIK w nauczaniu szkolnym

Kontrolowane szkoły posiadały:

- pracownie komputerowe do nauki przedmiotów: zajęcia komputerowe i informatyka
- komputery dla uczniów – średnio ok. 8 uczniów na jeden komputer
- komputery dostępne dla ok. 76% nauczycieli
- dostęp do internetu – w 2/3 szkół o relatywnie niskiej przepustowości do 30 Mb/s.

W kontrolowanych szkołach stosowano TIK na 50,3% ogólnej liczby zajęć lekcyjnych z przedmiotów nieinformatycznych, w tym:

- 17,8% tych zajęć przeprowadzono z zastosowaniem TIK w bezpośredniej pracy uczniów
- 32,5% tych zajęć prowadzono z zastosowaniem TIK przez nauczycieli do wsparcia ich czynności dydaktycznych

10 Stwierdzony stan – szkolne dzienniki elektroniczne

- Dziennik szkolne w formie elektronicznej – dobrowolne dla szkół – wdrożyło 19 (63,3%) spośród kontrolowanych jednostek
- Koszty obsługi komercyjnego e-dziennika w miastach wojewódzkich w latach 2013-2016 to ponad 4,6 mln zł (1,9 tys. zł na szkołę rocznie)
- W celu wprowadzenia e-dziennika szkoły są zmuszone do korzystania z odpłatnych usług hostingowych dostawców komercyjnych.
- W umowach szkół z dostawcami usługi utrzymania elektronicznego dziennika stwierdzono przyjmowanie warunków dopuszczających:
 - wykorzystywanie przez dostawców danych osobowych uczniów i rodziców do celów marketingowo-handlowych (16 przypadków);
 - możliwość przekazywania przez dostawcę informacji z elektronicznego dziennika odpłatnie (13 przypadków).

11 Ocena ogólna (I)

Program „Cyfrowa szkoła” wraz z działaniami realizowanymi w ramach czterech projektów POKL przyniósł założone efekty w postaci przygotowania i udostępnienia szkołom elektronicznych zasobów edukacyjnych, niezbędnych do upowszechniania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu.

Skontrolowane szkoły posiadały niezbędne wyposażenie do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w nauczaniu. Na jeden komputer uczniowski przypadało w nich przeciętnie około ośmiu uczniów. Wszystkie szkoły posiadały pracownie komputerowe oraz dostęp do internetu, w większości jednak o relatywnie niskiej przepustowości (do 30Mb/s). Połowa ogólnej liczby zajęć lekcyjnych z przedmiotów nieinformatycznych została w nich przeprowadzona z zastosowaniem TIK.

W 16 z 30 kontrolowanych szkół był brak skutecznego oprogramowania chroniącego komputery uczniowskie przed dostępem do szkodliwych treści w internecie.

11 Ocena ogólna (II)

W zakresie poprawy wyposażenia szkół program „Cyfrowa szkoła” przyniósł doraźne efekty w relatywnie niewielkiej liczbie 423 szkół objętych tym programem (przy ogółem ponad 30 tys. szkół w kraju).

Wyposażenie informatyczne kontrolowanych szkół opierało się w znacznym stopniu na pracowniach komputerowych pochodzących z centralnych zakupów dokonywanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich w latach 2005-2008 oraz sprzęcie nabywanym w ramach projektów edukacyjnych realizowanych w Regionalnych Programach Operacyjnych.

Po zakończeniu programu „Cyfrowa szkoła” nie wprowadzono zakładanego docelowo programu wieloletniego w zakresie cyfryzacji szkół. realizowany w tym programie kierunek wsparcia szkół poprzez centralne przygotowanie elektronicznych zasobów edukacyjnych znajduje kontynuację w ramach nadzorowanych przez Ministra Edukacji Narodowej działań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

12 Wnioski – Minister Edukacji Narodowej

- Monitorowanie skuteczności i efektywności działań w obszarze cyfryzacji szkół realizowanych w ramach programów dofinansowywanych ze środków europejskich.
- Udostępnienie do wykorzystania szkołom narzędzia do prowadzenia elektronicznego dziennika przygotowanego w projekcie „Scholaris – portal wiedzy dla nauczycieli”.
- Rozważenie możliwości przeprowadzenia ewaluacji portalu „Scholaris” w celu oceny jego skuteczności jako narzędzia wspomagającego pracę szkół i nauczycieli.

13 Wnioski – Minister Rozwoju i Finansów

- Zapewnienie w systemie realizacji programów operacyjnych możliwości kwalifikowania do współfinansowania ze środków europejskich wydatków na dodatkowe wynagrodzenie roczne pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w ramach projektów, należne (odpowiednio do czasu zatrudnienia) za ostatni rok ich realizacji.

14 Działania po kontroli

- Skierowano wystąpienia pokontrolne do kierowników wszystkich 32 jednostek kontrolowanych.
- W wystąpieniach pokontrolnych sformułowano ogółem 52 wnioski pokontrolne.
- Wszystkie wnioski pokontrolne zostały przyjęte do realizacji.
- Zastrzeżenia pokontrolne zgłosili Minister Edukacji Narodowej i dyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji.
- Kolegium NIK i właściwy zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej uznały częściowo zgłoszone zastrzeżenia.
- Efekty finansowe kontroli stanowi kwota 118 tys. zł wydatków zrealizowanych z naruszeniem prawa.

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego